

नेपाल गजेट

भाग ३

श्री ५ को सरकारद्वारा प्रकाशित

खण्ड १० काठमाडौं, मार्ग १० गते २०१७ साल अतिरिक्ताङ्क १६

श्री ५ को सरकार

अर्थमन्त्रालय

श्री ५ को सरकारले बनाएको तल लेखिए बमोजिमको भूमिसम्बन्धी नियमहरू, २०१७ सर्वसाधारणको जानकारीका लागि प्रकाश गरिएको छ ।

भूमिसम्बन्धी ऐन, २०१४ को दफा १६ ले दिएको अधिकार प्रयोग गरी श्री ५ को सरकारले निम्नलिखित नियमहरू बनाएको छ ।

१. संक्षिप्त नाम, विस्तार र प्रारम्भ:- (१) यी नियमहरूको नाम भूमिसम्बन्धी नियमहरू, २०१७ रहेको छ ।

(२) यी नियमहरू तुरुन्त प्रारम्भ हुनेछन् ।

२. परिभाषा: विषय वा प्रसङ्गले अर्को अर्थ नलागेमा यी नियमहरूमा-

(क) 'ऐन' भन्नाले भूमि सम्बन्धी ऐन "२०१४" सम्झनु पर्छ ।

(ख) भूतपूर्व बित्तिभन्नाले बित्ति उन्मूलन ऐनमा परिभाषा गरेको बित्ति जग्गा सम्झनुपर्छ ।

३. घरबारीको निमित्त जग्गा लिंदा खुलाउनु पर्ने: (१) कुनै जग्गावालाले घरबारीको लागि सुरक्षित किसानलाई निजले कमाएको जग्गा सबै वा केहीबाट निष्काशन गर्न अदालतमा दर्खास्त गर्दा देहायको कुरा खुलाउनु पर्छ:-

(१)

आधिकारिकता दिएको विभागबाट प्रमाणित गरिएपछि मात्र लागु हुनेछ।

- (क) घर बनाउन परेको कारण,
- (ख) बनाउन लागे घरको लम्बाई चौडाई,
- (ग) लिन खोजेको जग्गा भूतपूर्व बिर्ता हो वा होइन र
- (घ) लिन खोजेको जग्गा भूतपूर्व बिर्ता भए निष्काशित गर्ने खोजेको सुरक्षित किसान सो जग्गा बिर्ताछँदा सोही थियो थिएन ।

(२) उपनियम (१) बमोजिम खुलाउन पर्ने कुरा खोली बस्ति बिन आएमा अदालतले ऐनमा तोकिएको अंकमा नबढाई आवश्यक ठहरिएको जग्गाबाट सुरक्षित किसानलाई निष्काशित गर्ने आदेश दिनेछ ।

तर-सुरक्षित किसानलाई निष्काशित गर्ने खोजेको जग्गा भूतपूर्व बिर्ता जग्गा रहेछ र सुरक्षित किसान बिर्ता छँदाको त्यो जग्गाको सोही रहेछ भने जग्गा पक्कीको ऐन बमोजिम हुन्छ ।

४. घर घडेरी र कम्पाउण्ड भित्रको जग्गा:- (१) कुनै जग्गा घरघडेरी र कम्पाउण्ड भित्रको हो र किसानले सुरक्षित किसानको हक पाउन सक्ने होइन भनी दावा गर्ने जग्गावालाले देहायको कुरा प्रमाणित गर्नुपर्छ:-

- (क) घर घडेरी र कम्पाउण्ड भित्रको हो भनी दावा गरेको जग्गा भूतपूर्व बिर्ता होइन वा सो जग्गा कमाउने व्यक्ति बिर्ता छँदादेखिको सोही होइन भनी,
- (ख) बनेको घर वा कम्पाउण्ड घेरेको पर्खाल मेरै हो भनी,
- (ग) घर जग्गाको कर बुझाउँदा त्यस जग्गाकोसमेत मूल्यांकन गरी बुझाएको हो भनी र
- (घ) कम्पाउण्ड घेर्दा त्यस जग्गामा किसानले सुरक्षित किसानको हक प्राप्त गरिसकेको थिएन वा अदालतको आदेशबाट सुरक्षित किसान सुरक्षित किसानको हकबाट निष्काशित भएको थियो भनी ।

५. सुरक्षित किसान हो भन्ने प्रमाण पेश गर्नुपर्ने:- शर्तबमोजिम राख्नुपर्नेमा नराली बाली उठायो वा बुझाउन पर्ने कत तिरौ बुझाएन वा एक वर्षसम्म खेती गरेन वा खेती गर्नमा हेलचक्रघाइ गयो वा जग्गाको मोल वा उब्जा धेरैकालको लागि घट्ने गरी कुनै काम गयो भन्ने कुनै आरोप लगाई सुरक्षित किसानको बिरुद्ध अदालतमा उजुर गर्न चाहने जग्गावालाले विपक्षी निजको जग्गा कमाउने सुरक्षित किसान हो भन्ने प्रमाणित गर्न देहायमा लेखिएमध्येको कुनै प्रमाण पेश गर्न सक्नुपर्छ:-

- (क) बिरोधीको नाम सुरक्षित किसानको लगतमा साल अड्डामा बर्ता गराएको, वा
- (ख) बिरोधीलाई सुरक्षित किसानको हक प्रदान गरेको देखिने कबुलियत वा त्यस अति बाली बुझाएको रसीद दिएको दोहोरी, वा

आधिकारिकता मुद्रण विभागबाट प्रमाणित गरिएपछि मात्र लागु हुनेछ।